

การเมืองกับการปฏิรูประบบดูแลสุขภาพ

ก ว่าหมอชาวบ้านฉบับธันวาคม ๒๕๓๙ จะออก จากผลการเลือกตั้งเมื่อ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เราก็คงจะมีรัฐบาลใหม่และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขคนใหม่แล้ว พูดถึงรัฐมนตรีสาธารณสุขนี้ก็มีเข้ามือออก บางคนก็เป็นคนดีมาก บางคนก็แย่มากๆ ไม่มีเสียดีกว่า เพราะมีแล้วกลับเป็นภาวะแก่ระบบสาธารณสุข คือแทนที่จะเป็นรัฐมนตรีเพื่อการสาธารณสุข (Minister for health) กลับเป็นรัฐมนตรีเพื่ออสาธารณสุข (Anti Health Minister) เสียมากกว่า เพราะความด้อยพัฒนาของระบบการเมืองของเรา

ขณะนี้เรื่องการปฏิรูประบบดูแลสุขภาพ (Health Care Reform) กำลังเป็นกระแสใหญ่ของโลก เพราะบริการทางการแพทย์ที่แพงขึ้นๆ ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ในระบบขึ้น คือทำให้เกิด

๑. บริการที่ไม่เท่าเทียมกัน
๒. คุณภาพของบริการไม่ดี
๓. ประสิทธิภาพไม่ดี

ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเรื่องสุขภาพ เศรษฐกิจ และสังคม รัฐมนตรีสาธารณสุขคนใหม่ควรมีกรอบการทำงานใหญ่ที่สุดคือ การปฏิรูประบบการดูแลสุขภาพ ไม่ใช่ทำพิธีกรรมตามระบบราชการไปวันหนึ่งๆ หรือซ้ำร้ายเหมือนอดีตบางคนที่เคยตั้งหน้าว่า จะกินอะไรได้บ้าง ทำตัวเหมือนพยาธิของสาธารณสุข แต่การปฏิรูประบบการดูแลระบบสุขภาพไม่ใช่เรื่องง่าย นายกรัฐมนตรีไม่ว่าจะเป็นคนชวน หรือคนชวลิต จะต้องเข้ามาดูเป็นกระแสนโยบายดังที่ในสหรัฐอเมริกา ประธานาธิบดีคลินตันกับนางฮิลลารี เป็นผู้นำในการปฏิรูประบบการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง

ในปัจจุบันที่จะทำให้การปฏิรูปการดูแลสุขภาพสำเร็จอยู่ที่

๑. การสร้างความรู้จริง
๒. การมีส่วนร่วมของประชาชน

ถ้าไม่มีทั้งคู่หรือมีเพียงอันใดอันหนึ่งก็ไม่สำเร็จ การปฏิรูปการดูแลสุขภาพเป็นเรื่องที่ยากที่จะเข้าใจและกระทำ จำเป็นต้องสร้างความรู้จริงว่าคืออะไร และจะทำได้อย่างไร เรื่องนี้ควรให้สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เข้ามาสนับสนุนให้ทำได้เป็นเบื้องต้นภายใน ๒ ปี

สาธารณะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ว่า การปฏิรูปการดูแลสุขภาพคืออะไร จำเป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับท่านและลูกหลานของท่านอย่างไร และทำอย่างไร โดยอาศัยความรู้จริงที่มีการสร้างขึ้นในข้อ ๑ แล้วทำการรณรงค์ เรียกร้อง กดดัน รวมทั้งสนับสนุน ติดตาม ตรวจสอบ ให้มีการปฏิรูประบบการดูแลสุขภาพให้สำเร็จ

นี่คือกระบวนการประชาธิปไตย ที่ต้องมีทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างความรู้จริง จึงจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ของประเทศ รวมทั้งเรื่องสุขภาพด้วย

ประเวศ วะสี

ขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ช่วยเขียนเป็นวิทยาทาน